

LEEMTEN IN HET STAATSTOEZICHT OP DE VOLKSGEZONDHEID.

I.

Naar aanleiding van het stukje van HERMANIDES in dit *Tijdschrift* kan ik niet nalaten het volgende mede te deelen. Als jong gemobiliseerd arts werd ik geheel onverwachts en onvoorbereid naar Hattem gezonden in verband met den aldaar heerschenden vlektyphus. Ik wist van die ziekte dus niets meer dan het overgrootste deel der 3200 Nederlandsche artsen en miste bovendien nog de nooit volprezen ervaring van den platlandicus. Zeer waarschijnlijk dus stond ik heel wat vreemder tegenover de vlektyphus-epidemie te Hattem dan de Noordwijsche artsen tegenover het destijds aldaar heerschende roodvonk. Zonder eigen lof kan ik nu mededeelen, dat de Hattemsche vlektyphus-epidemie met goed gevolg is bestreden en wel dank zij den grooten ijver en het doortastend optreden van inspecteur en hoofdinspecteur van de volksgezondheid, van den voorzitter van den centralen gezondheidsraad en in de eerste dagen ook van den plaatselijken arts, die echter den heeren spoedig als steun ontviel, omdat hij zelf door den vlektyphus werd aangetast. Toen ik daarop met de plaatselijke leiding der bestrijding belast werd, had ik niets anders te doen dan met goeden wil mede te werken en uit te voeren de adviezen door het staatstoezicht op de volksgezondheid gegeven. Ik wil daarom niet beweren, dat er geen leemten zijn, dat ons staatstoezicht op de volksgezondheid volmaakt is. De schuld hiervan ligt niet te Utrecht doch in Den Haag. Als HERMANIDES zich eens wil aanschaffen een boekje over Wetten en bepalingen aangaande besmettelijke ziekten, zal hij zien, dat overal de burgemeester de handelende, beslissende persoonlijkheid is en de geneeskundige ambtenaar slechts adviseert.

Het zou in het belang der volksgezondheid zijn, indien die ambtenaren over meer geld en meer macht konden beschikken. Als echter van de zijde dier ambtenaren daarop in Den Haag wordt aangedrongen, krijgen zij ten antwoord: „aan de autonomie der gemeenten mag niet getornd worden”, en men laat de uitvoerende macht liever aan een niet-deskundigen burgemeester, een leek, en de rechtstreeksche zorg veelal aan een gezellig vergaderende gezondheidscommissie. Een krachtig en met kennis van zaken optredende ambtenaar schijnt in dezen democratischen tijd geheel uit den boeze. Dat ondanks dit alles een in het begin zoo ernstig schijnende vlektyphus-epidemie zoo spoedig tot staan werd gebracht, is te danken aan de tegen geen moeite of bezwaren opziende, energiek werkende geneeskundige ambtenaren; voor hen dus niets dan, lof!

In het belang der Noordwijsche artsen en niet in dat van het staatstoezicht lijkt het mij beter over de roodvonk-epidemie te Noordwijk maar te zwijgen.

Dr. C. W. BROERS had wel gelijk, toen hij schreef: het kwetstbare betoeg van HERMANIDES wordt een reclame voor het staatstoezicht op de volksgezondheid.

Amsterdam, 10 April 1919.

J. P. KELLERMAN SLOTEMAKER.

II.

Ik vestig de aandacht van collega HAMBURGER er op, dat ik niet *de* leemten in het staatstoezicht heb besproken. Hiertoe zou ik mij niet bevoegd achten. Ik besprak slechts enkele leemten, waarvan ik zelf getuige was en die ik van nabij kon bezien; daarom lijkt mij de Noordwijsche roodvonkzaak een zéér geschikt voorbeeld. Al lijkt het mij óók toe, dat de g. gezondheidscommissies een zwak punt in de gezondheidswet zijn, voor mij openbaart zich voornamelijk in het staatstoezicht een gemis aan centrale leiding en organisatie ten aanzien van de peripherie.

Een minder waardeerenden toon laat collega JITTA hooren. Hoe zou de praktiseerende arts het staatstoezicht kennen, anders dan uit de wet? Wanneer komt hij er mede in aanraking? Zelden of nooit! Een rechtstreeksch persoonlijk contact is er niet. Brieven, mededeelingen gaan, voor zoover mij en mij bekende collegae betreft, noch van den centralen gezondheidsraad, noch van hoofdinspecteurs en inspecteurs, noch van de gezondheidcommissies uit tot de praktische artsen. Het prachtige